

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי

מתוך "דרך ישרה" מסכת שבת

פרשת בשלח דפים קט~קטו

דרך ישרה תמצית הדף

דף קט

- א. יין וחומץ במכה 1. יין שרי למי שלא מפונק, ולמפנקי אסור. 2. חומץ לכו"ע אסור. 3. בסכנה שרי, כגון גב היד והרגל שדינם כמכה של חלל.
- ב. איכא סתירה בדין רחיצה בים הגדול, ומיישבינן 1. לר"מ שרי דס"ל כל הימים כמקוה ורבי יהודה אוסר, ודחי דאשכחן שנחלקו רק לגבי טומאה ולא לגבי שבת. 2. להשתהות בים אסור, וקשיא דא"כ שרי אף במי משרה. 3. ביפין שבים שרי אפילו להשתהות וברעים אסור, ובמי משרה שרי רק בלא אשתהי.
- ג. אסור לאכול בשבת דברים שאוכלים רק לרפואה, אבל אם גם בריאים אוכלים שרי. והמאכלים 1. אזובין עם תמרי אוכמי, מרפא תולעים שבמעים. ואזוב זהו אברתא שבמקום גמי, או מרוא חיורא, או שומשוק. 2. מותר לאכול יועזר לתולעי כבד. 3. שרי לשחות אבוברואה למים מגולין. 4. מותר לאכול טחול לשינים וכרשינים לבני מעים. 5. מותר לשחות מי צלפים בחומץ, אבל לא מי רגלים כיון דלא שתו אינשי. 6. אסור לחולה לשתות מי דקלים, וזה מעין שיוצא מבין שני דקלים ודוקר את המרה ומשלשל וי"א שזהו זיתום המצרי שמשחרר ועוצר שלשולים, אבל לבריא מותר לשתות לצמא.
- ד. רפואת תולעי כבד 1. יועזר ותמרי חיורי. 2. לבלוע תחלי חיורתא. 3. לאכול בשר שמן בגחלים כאשר שרוי בתענית, וי"א שישתה אח"כ חומץ. 4. סנה גרוד מלמעלה למטה ולבשלו בשכר מחוץ ביתו ולסגור נקביו ולהפנות על פשיחה דדיקלא.
- ה. רפואת מים מגולין. 1. אבוברואה. 2. לבשל ה' ורדים וחמשה כוסות שכר עד שיהיו רביעית ולשתותם. 3. רביעית חלב מעז לבנה. 4. דבש בתוך אתרוג מתוק. 5. מי רגלים בני ארבעים יום, ורפואתו: ברזינא לצרעה, רביעית לעקרב, חצי לוג למים מגולים, ולוג מעלי אפילו לכשפים, וכן אניגרון אבנגר ותיריקה.

דף קי

- א. רפואת הנפגע מנחש 1. למי שבלע, שיאכל כישות במלח וירוץ שלש מילין. 2. הננשך ע"י נחש, יביא עובר חמורה לבנה שאינו טריפה ויקרענו ויניח ע"ג ההכשה, ולפורץ גדר לא מהני. 3. מי שנכרך עליו נחש, יכנס למים ויסירנו ממנו ע"י כלי וישליכנו למים. 4. מי שמקנא בו נחש, ידלג ממקומו וישן בחוץ ויקשור למתתו ארבע חתולים שיאכלוהו. 5. מי שנחש רודף אחריו, ירוץ בין החולות. 6. אשה, ע"מ לדעת אם מקנא בה שתזרוק אליו את בגדיה, ואם מקנא בה תשמש לפניו וי"א שתזרוק עליו משערותיה וצפרניה. 7. נכנס בה, תפסע מעל שתי חביות ויביא יין ותחלי ובשר שמן על גחלים ויוציאהו בצבת וישרפו את הנחש, דאל"כ יחזור אליה.
- ב. רפואת זבה ואמירת קום מזוביך 1. תלתא מכוס עיקרין ביין. 2. שלשה קפיוזי בצלים ביין. 3. להושיבה בפרשת דרכים ולתת לה כוס יין ולבעתה. 4. לבשל אגרוף של כמון כרכום ותלתן ביין. 5. לשוף אותה בשישים מגופות של חבית. 6. לבשל עשב פשטינא ביין ולשרוף אותה. 7. אפר של חרנוגא ותשאנו בבלאי בגדי פשתן

בקיץ וצמר גפן בחורף. 8. יחפור שבע בורות וישרוף בהם שבע זמורות ערלה ותשב בכל אחד. 9. לסוכה בסולת מחציה ומטה. 10. אפר של ביצת נעמיתא, ותשאנו בבלאי בגדים. 11. לפתוח חבית עבודה. 12. שתשא שעורה הנמצאת בגללי פרדה לבנה ג' ימים ותפסיק לעולם.

ג. רפואת ירקונא 1. מכוס עיקרין במשקל זוז שרף גביא גילא וכרכום ולשחוק ביחד ולשתות שתים בשיכר ומיעקרא. 2. ראש לבשל שיבוטא מלוח בשיכר. 3. לשוף בציר חגבים עופות במקום חם. 4. לבשל תלתא קפיזי תמרים שעוה ואהלא בשכר. 5. ליתן בראש החולה באמצעו דם מאפו של עייר. 6. לבשל בשיכר ראש של איל כבוש. 7. לקרוא דבר אחר מנומר וליתנו על הלב. 8. לאכול כרתי שגדל באמצע הערוגה.

פירוש קיב

א. כיצד שרי ליטול רפואת ירקונא שעל ידה מסתרים. 1. להו"א שרי אם נעשה מעצמו וכדאשכחן דשרי ליטול כרבולת של תרנגולת, ודחי דאצלה הויא רק רמות רוחא. 2. איירי בסריס, ודחי דאסור אף מסרס אחר מסרס. 3. בזקן, ודחי דאשכחן ששייך לחזור לנערות. 4. למסקנא באשה. 5. לרבי יוחנן בן ברוקא שאף אשה מצוה על פריה ורביה, שרי רק בזקינה או בעקרה.

ב. החושש בשינוי אסור לגמע חומץ אבל שרי לטבל כדרכו, ודיני חומץ 1. מרפא אם נעשה מיין, או כשיש מכה. 2. הגימוע, לפלוט אסור, ולבלוע אביי שרי ולהו"א דרבא דלא אמרינן הואיל שרי רק קודם שאכל.

ג. שמן ורד שרי 1. לר"ש אפי' במקום דלא שכית, דקסבר כל ישראל בני מלכים. 2. לרב רק במקום דשכיח שמן ורד, משום דאז לא ניכר שעושה לרפואה.

הדגן עלך פרה שמונה פרקים ~ פרק ט"ז ולכו קשרים

פירוש קיב

א. סוגי הקשרים 1. קשר של קיימא חייב, וזהו קשר גמלים וספנים. 2. פטור ואסור, קשר שעשוי לזמן. 3. מותר, קשר שעומד להתירו תוך זמן מועט. 4. לר"מ פטור בקשר שאפשר להתירו באחת מידיו, ובעי בעניבה שמיחה, ועלתה בתיקו.

ב. הקשר שמותר והקמ"ל 1. קשר של חלוק, וקמ"ל אף שיש תרי דשי. 2. חוטי סבכה, אף דרויחא. 3. רצועות מנעל וסנדל, אף שיש סוגים שחייבים וכדלקמן. 4. נודות יין, בתרי אוני. 5. קדירת בשר, אף שיש שלאכא. 6. לקשור בפני הבהמה, אף שיש תרי איסרי.

ג. דיני קשירת מנעל 1. חייב בשל רצענין. 2. פטור בשל רבנן. 3. מותר בשל בני מחוזא.

ד. דיני קשירת סנדל 1. חייב בשל ישמעאלים. 2. פטור בשאר אנשים. 3. מותר כשיש לשני אנשים.

ה. סנדל שנפסקה רצועתו הפנימית לכו"ע נשאר טמא מכיון שעדיין ראוי ללכת בו, ובנפסקה רצועה החיצונה לת"ק טמא כיון שראוי להפכו ולר"י טהור. והשמועות 1. כמו המחלוקת בטומאה כן בשבת, להו"א גרסינן ולא בחליצה וקשיא דלרבנן אינו פסול שהרי חליצה של שמאל בימין כשר, ולר"י א"א לומר שכשר דהא לא חזי למילתיה, ולמסקנא גרסינן וכן לחליצה דרבי יהודה פוסל. 2. סתם משנה דנפסקה אוזן אחת טמא מדרס ובנפסק השני טהור ממדרס, צ"ל לרבי יוחנן דאיירי שיש ארבע אוזנים, ומינה ילפינן לכלי בעלי בתים שניקב כמוציא זית וסתמו עד שהשלימו למוציא רימון דטהור. 3. איכא מח' אמוראים בדעת ר' יוחנן אי פסק כרבי יהודה וכן שתירין דברי רבי יהודה או דקאמר אין הלכה כרבי יהודה.

פירוש קיב

א. קשירת חבל 1. דלי בחבל, רבי יהודה שרי ות"ק אסור, ובחבל גרדי פליגי אי גזרו אטו דעלמא. 2. עניבה בחבל דלי שנפסק, לרבנן שרי דלא מיחלף, ור"י דאסור ס"ל דעניבה גופה קשירה היא. 3. חבל גרדי מותר לקשור בפרה ובאיבוס, וחבל דעלמא שרי רק אם כבר קשור צד אחד, ואם לאו אסור.

ב. טלטול כלי אורגים 1. כלי קיזאי מותר לטלטל. 2. בכבוד עליון ותחתון, רב יהודה הסתפק, שמואל שרי, ורבי יהודה בר לויאי אסור כיון שלא ניטלין. 3. עמודים אסור, דאף שעושה גומות ממילא חשינן לאשוויי.

ג. מתי מותר לקפל בגדים בשבת 1. באדם אחד. 2. חדשים. 3. לבנים. 4. אין לו להחליף.

ד. בגדי שבת 1. שרי לשלשל ולהאריך את בגדיו לכבוד שבת. 2. הפסוק וכבדתו נאמר על מלבושי שבת. 3. רות שמה בגדי שבת לפני פגישתה עם בעוז. 4. ילפינן שינוי בגדים מופשט את בגדיו.

ה. כבוד שבת 1. וכבדתו, מלבושי שבת. 2. דרכיך, הילוך פסיעה גסה, להו"א כשעובר ליד אמת המים, ולמסקנא לאיסור פסיעה גסה. 3. חפצך אסורים, ולא חפצי שמים. 4. ודבר דבר, הרחור שרי. 5. אסור לאכול

אדמה בשבת, ואפילו בחול כיון שמלקה, ובעפר בבל איכא מתי מבול.

1. רות ובועז 1. נעמי צותה עליה שתלבש בגדי שבת ותרד הגורן, ורות בחכמתה שמה את בגדי השבת רק בגורן, וכן שמואל לא אמר דבר ה' כי שומע עבדך. 2. ותלך ותבא, עד שמצאה קוצרים מהוגנים. 3. בועז שאל עליה, כיון שראה שלוקטת כהלכה, או שראה את צניעותה שלקטה את הנופלות במישוב. 4. וכה תדבקי, כיון שראה שרות דבקה בנעמי. 5. גשי הלום, רמו למלכות בית דוד שיצאה ממנה ודוד אמר כי הבאתני עד הלום. 6. וטבלת פתך בחומץ, כיון שיפה לשרב, או שיצא ממנה מנשה שמעשיו קשים כחומץ. 7. ותשב מצד הקוצרים ולא באמצע, שמלכות בית דוד עתידה להתחלק. 8. ותאכל ותשבע ותותר, בימי דוד שלמה וחזקיהו ורבי, או בעוה"ז בימות המשיח ולעתיד לבא.
2. שריפת חיילי סנחריב 1. לר"י הגוף נשרף, שנאמר תחת כבודו. 2. לרשב"י הגוף קיים, כבני אהרן. 3. לר"א נשרף הגוף, דהינו כבודו.

סדרה קיד

- א. ת"ח 1. גנאי שיצא במנעלים המטולאים בטלאי ע"ג טלאי. 2. חייב מיתה, על רבב בלבושא או רבד בגלימא, שנאמר כל משנאי אהבו מות.
- ב. חציצה 1. במרדעת, לת"ק רבב, לרשב"ג עד כאיסר ובעי אי דוקא מב' צדדין, ופשט מבור דרק מב' צדדין חוצץ, ולר"י אף מצד א'. 2. של בור משני צדדין. 3. של בנאין מצד אחד, וזהו ת"ח או כלים האוליידין.
- ג. איזהו ת"ח 1. מחזירין אבידה בטביעות עין, למי שמקפיד על חלוקו להפכו. 2. ממנים פרנס על הציבור, מי ששואלין אותו הלכה בכל מקום ויודע, בחדא מסכתא באתריה, ובכל הש"ס בריש מתיבתא. 3. מצווין לעשות מלאכתו למיטרח בריפתיה למי שמניח חפצו ועוסק בחפצי שמים.
- ד. חלבי שבת ביו"כ 1. לר"י קרבין, דקסבר שמותר להקריב נדרים ונדבות ביו"ט ולכן הפסוק בשבתו אתי ליו"כ. 2. לר"ע לא קרבין, דקסבר שאסור להקריב נדרים ונדבות ביו"ט, וקרא בשבתו אתי לחלבי שבת שקרבים ביו"ט.
- ה. יו"כ שחל במוצ"ש לא תוקעין 1. אתי ככו"ע. 2. בעי למימר דאתי רק כר"ע כיון דלרבי ישמעאל חלבי שבת קרבים ביו"כ, ודחי דלמקדש א"צ לתקוע מכיון שכהנים זריזין. 3. אף דיו"כ קיל משבת לגבי קניבת ירק, לא תוקעין מכיון שאין דוחין שבות להתיר, ובעי למימר דהתירו רק שבות קרובה ודחי מיו"ט שחל במוצ"ש.
1. קניבת ירק 1. בשבת אסור, וביו"כ מותר מפני עגמת נפש. 2. יו"כ שחל בשבת פליגי אי שרי, או דאסור מזה שנאמר שבתון, ודחי דאתי לעבור על עשה בנוסף ללאו. 3. כאשר ראו שהקדימו להכין לפני המנחה, אסרו להם.

הדרן עלך פרק ואלו קשרים ~ פרק ט"ז כל כתבי

סדרה קטו

- א. כל כתבי הקודש מצילין מפני הדליקה ואע"פ שכתובים בכל לשון טעונים גניזה, ותרגום למ"ד נתנו לקרות מצילין, ולמ"ד לא ניתנו לקרות לרב הונא אין מצילין ולרב חסדא מצילין מפני ביוון כתבי הקודש. והשמועות 1. במתני' לר"ה אם כתובים בכל לשון אין מצילין וטעונין גניזה, ולר"ח אף מצילין וקאמר דמקק שלהם טעון גניזה. 2. תרגום מצילין, לר"ה אתי כמ"ד נתנו לקרות. 3. איכא מח' תנאים, לתנא דגיפטית אין קורין אבל מצילין, ולר' יוסי אין מצילין. 4. אם כתובים בסיקרא בעי אי מצילין, משום דהוי בלשה"ק ומאידך אינו מתקיים, ולמסקנא מצילין.
- ב. פ"ה אותיות 1. כשיש שם ה' מצילין אף בפחות מפ"ה. 2. אם יש פ"ה אותיות מצילין, משום דהויא כמו פרשת ויהי בנסוע, אבל כשאין פ"ה אותיות אין מצילין. 3. בתיבות א"צ מכונסות, ובאותיות לר"ה צריך מכונסות ולר"ח א"צ.

שאלות לחזרה ושינון

ה. רפואת מים מגולין (5)	א. יין וחומץ במכה (3)
ב. רפואת מים מגולין (5)	ב. יישוב הסתירה בדין רחיצה במים (3)
ג. רפואה הנפגע מנחש (7)	ג. מאכלי רפואה שמותר לאכלם כדרך בריאים (6)
ד. רפואת זבה וקום מזוביך (12)	ד. רפואת תולעי כבד (4)
ה. רפואת ירקונא (8)	

- א. כבוד שבת (5)
 ב. נעמי ורות (8)
 ג. שריפת חיילי סנחריב (3)
 ד. דף קיד
 א. כבוד תלמיד חכם (2)
 ב. דיני חציצה (3)
 ג. איזהו תלמיד חכם (3)
 ד. המח' בהקרבת חלבי שבת ביו"כ, ומנין (2)
 ה. מדוע ביו"כ שחל במוצ"ש לא תוקעים (3)
 ו. דין קניבת ירק ביו"כ (3) הדרן!
 ז. פרק ששעה עשר- כל כתבי
- א. דף קיב
 א. סוגי הקשרים (4)
 ב. הקשרים שאינם של קיימא, ומאי קמ"ל (6)
 ג. דיני קשירת מנעל (3)
 ד. דיני קשירת סנדל (3)
 ה. המח' בסנדל שנפסקה רצועה החיצונה והשמועות (3)
 ו. דף קיג
 א. קשירת חבל (3)
 ב. טלטול כלי אורגים (3)
 ג. מתי מותר לקפל בגדים בשבת (4)
 ד. בגדי שבת (4)

יצא לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

מנחות	בנא קמא	ברכות עם מחודדין בפ"ד.
חולין	בנא מציעא	שבת מהדורה חדשה.
בכורות עם הקדמות ומושגים	בנא בתרא א-ב	עירובין
ערכין-תמורה	סנהדרין א-ב עם "יש סדר	סוכה
כריתות-מעילה	לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	מגילה-פורים עם מדרש,
נדה	מכות שבועות	תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
וכן הלאה, כסדר ה'דף היומי'	עבודה זרה הוריות עם	גיטין
	מחודדין בפ"ד	קידושין - עם תורתך שעשועי,
	זבחים	סימני הדף, ותוספתא

צ"צ להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

הופיע בס"ד יבמות, ובקרוב מס' כתובות!

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תורה תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חרדים מנוקד ומסודר.	איזהו דון ישוה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~16~

המערכת

